

19.9.2022

raisio

KESKUSTAVISION PÄIVITYS

- Osallistavan analyysin
loppuraportti

RIITTA BIRKSTEDT, KTT
p. 050 502 7019
riitta@signified.fi

Raportin rakenne

- I. Työn lähtökohdat ja eteneminen
- II. Keskeiset johtopäätökset tiiviisti
- III. Keskustan kehittämisen strategiat (ehdotus)
- IV. Nykytila-analyysi
- V. Sidosryhmien syötteet

I Työn lähtökohdat ja eteneminen

Työn lähtökohta ja tavoitteet

Työn lähtökohta:

Raision keskustavision julkistettiin vuonna 2018. Nyt, viisi vuotta julkistamisen jälkeen keskustavision päivitys on tullut ajankohtaiseksi. Päivityksellä halutaan varmistaa, että keskustavision elää ajassa ja ottaa huomioon niin kaupungin strategisissa painotuksissa kuin toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset. Tämän työn tarkoituksena on tuottaa **analyysi ja kokonaiskuva keskustavision päivitystarpeista** uusi kaupunkistrategia ja –brändi, kokonaisvaltainen kaupunkikehitys sekä kaupungin tärkeiden sidosryhmien rooli huomioon ottaen.

Tavoitteet:

- ✓ Raision uuden kaupunkistrategian, arvojen ja brändin integroiminen osaksi keskustavisiota
- ✓ Kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen mukaisten tavoitteiden edistäminen
- ✓ Tärkeiden sidosryhmien roolin huomioiminen keskustavisiassa
- ✓ Konkreettisten uusien kehittämistarpeiden liittäminen osaksi keskustavisiota
- ✓ Selkeän kokonaiskuvan laatiminen päätösten pohjaksi

Raision strategia

Missio:

Kestävän kasvun rohkea rakentaja

Visio 2035:

Raisio on vihreä ja vetovoimainen uuden sukupolven kasvukaupunki

Arvot:

- Rohkeus
- Muutosketteryys
- Kestävyys
- Avoimuus
- Osallistavuus

Raision brändi

rouhea ja rakastettava

Elämäni
on yhtä
alppiruusuilla
tanssimista!

Tulevaisuus näyttää Raisiossa vehreältä! Tutustu keskustavision ja kuvittele, miltä tuntuu pyörällä läpi uuden keskuspuiston.

**Huumorintajuinen
perheenisä
Haluaa olla avuksi**

Rosoinen pinta vaihtuu vehreyteen, kun uusi keskustavision muuttuu todeksi. Tule keskustelemaan Raision kaupungin tulevaisuudennäkymistä Martinsaliin XX.XX.20XX.

**Pitää liikunnasta
ja luonnosta**

Keskustan alue muuttuu ja pian pääsee citykettukin kulkemaan vapaammin Raisiossa. Kerro jotain positiivista kaupungin keskustavisiosta. Voit voittaa Raisio-otsalampun valaisemaan kulkuasi metsäpoluilla.

Aktiivinen toimija

Raisio on uuden edessä. Keskustavision mukaan kaupunkilaiset pääsevät nauttimaan vihreästä keskuspuistoalueesta jo vuonna XXXX. Miltä kuulostaisi illallinen Raision taivaan alla?

**Rohkea
oman tiensä kulkija
Tuo sisintään esiin**

1. Innovaatiota edistävä kaupunki

Innovaatio yhdistävänä identiteettinä Raisiossa

- Houkutteleva yrittäjyyssympäristö
- Avoin foorumi jakamista ja tutkimista varten
- Innovaatio näkyy kadun varrella
- Kaupunkitilojen verkko, joka edesauttaa innovaatioympäristön integroitumista
- Luodaan erilaisia kohtaamispaikkoja, joissa luovuus ja innovaatio ovat keskipisteessä
- Edesautetaan paikallista yrittäjyyttä
- Start-up kulttuuri ja paikallinen liiketoiminta näkivillä kaupunkiympäristössä
- Paikallinen infrastruktuuri sovitettu innovaatioalueille

3. Integroitu luonto kaikilla tasoilla

Saavutettavat vihertilat ympäri vuoden

- Luodaan viherrakenne joka liittyy keskustan ympäröivään viherrakenteeseen
- Integroidaan luonto- ja virkistystoiminta keskustan rakenteeseen
- Pohjoiseen ilmastoon soveltuvat vihreät kohtaamispaikat
- Kasvillisuus sosiaalisen infrastruktuurin parantamiseksi
- Kehitetään uusia performatiivisia maisemia ja rakennustyyppejä

2. Yhteyksien kaupunki

Eri liikennemuodot liittyvät toisiinsa

- Raitiovaunu- / bussipysäkki ensisijaisena kaupunkitilojen driverina
- Parannetaan jalankulun yhteyksiä keskustarakenteessa
- Pyörä- ja jalankulunverkko linjassa raitiovaunu- ja linja-autoverkkoon
- Minimoidaan autoliikenne kaupungin keskustassa
- Tehokas liityntäpysäköinti
- Sujuvat siirtymät eri kulkumuotojen välillä
- Asetetaan kevyt liikenne etusijalle

4. Tiivis keskustarakenne houkuttelevine toimintoineen

Keskustarakenteen tiivistäminen

- Täsmällinen täydennysrakentaminen, joka pohjautuu olemassa olevaan rakenteeseen
- Kaupunkimainen tiivistäminen, joka korostaa laadukkaita kaupunkitiloja
- Keskeisten julkisten toimintojen keskittäminen keskustaan
- Palveluiden ja toimitiloken sijoittaminen kaupungin keskustaan

Eteneminen

1. Huhtikuu: nykytila-analyysi
  - I. Materiaalit: Kaupunkistrategia, Raision brändikirja, Tampereen yliopiston strategia-aineisto ja edellinen strategiadokumentti
  - II. Haastattelut: Eero Vainio, Samu Mattila, Leena Laakso, Juha Sandberg, Timo Oja
2. Toukokuu: nykytila-analyysin validointi + sidosryhmätilaisuudet
  - I. Ydinryhmän palaveri 5.5.2022
  - II. ”Paras Raisio” –yrittäjäseminaari 24.5.2022
  - III. ”Rakas Raisio” –asukasseminaari 31.5.2022
3. Kesäkuu: verkkopohjainen osallistaminen (kysely auki kolme viikkoa)
  - I. nykytila-analyysin ja sidosryhmätilaisuuksien perusteella nostetut alustavat suuntaviivat keskustan kehittämiseksi raisiolaisten kommentoitavaksi avoimena verkkopohjaisena kyselynä
4. Elo - syyskuu:
  - I. Ydinryhmän palaveri 26.8.2022
  - II. ”Rohkea Raisio” –valtuustoseminaari 29.8.2022
  - III. Kokonaiskuva keskustavision päivitystarpeista ja analyysin dokumentointi 22.9.2022 mennessä.

II Keskeiset johtopäätökset tiiviisti

Keskeiset johtopäätökset tiiviisti

- Raision keskustavision luo houkuttelevan näkymän keskustan pitkän aikavälin rohkealle uudistumiselle kohti vehreää ja vetovoimaista kaupungin ydintä, jonka E18-tien muuttaminen tunneliksi keskustan kohdalta osaltaan mahdollistaa.
- Keskustavision julkaisusta on kulunut nyt 5 vuotta, mutta sen toteuttaminen odottaa edelleen valtion investointipäätöstä = ”vuosi 0”. On kuitenkin osa-alueita, joiden ohjelmointi ja tavoitteellinen toteuttaminen voitaisiin käynnistää välittömästi.
- Konkreettisten kehittämistoimien käynnistäminen ja niistä viestiminen osana keskustan kehittämisen kokonaisuohjelmaa vahvistaisi sidosryhmien luottamusta kaupungin sitoutumiseen kunnianhimoisen vision toteuttamiseen. Tällä voisi parhaimmillaan olla myös yksityisiä keskustainvestointeja houkutteleva vaikutus.
- Kehittämisohjelman kytkeminen osaksi kaupunkistrategian toteuttamista, kaupunkibrändin rakentamista ja vuorovaikutteisen yhteistyön edistämistä eri toimijoiden välillä luo pohjaa kaupungin kasvun, kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistumiselle kestävästi.
- Kokonaisuuden menestyksenkäs edistäminen vaatii yhteisiin tavoitteisiin sitoutumista, kehittämisohjelman laajuuden ja strategisen merkityksen huomioivaa resursointia, sekä poikki- ja yliorganisatorista, vahvasti vuorovaikutteista lähestymistapaa.

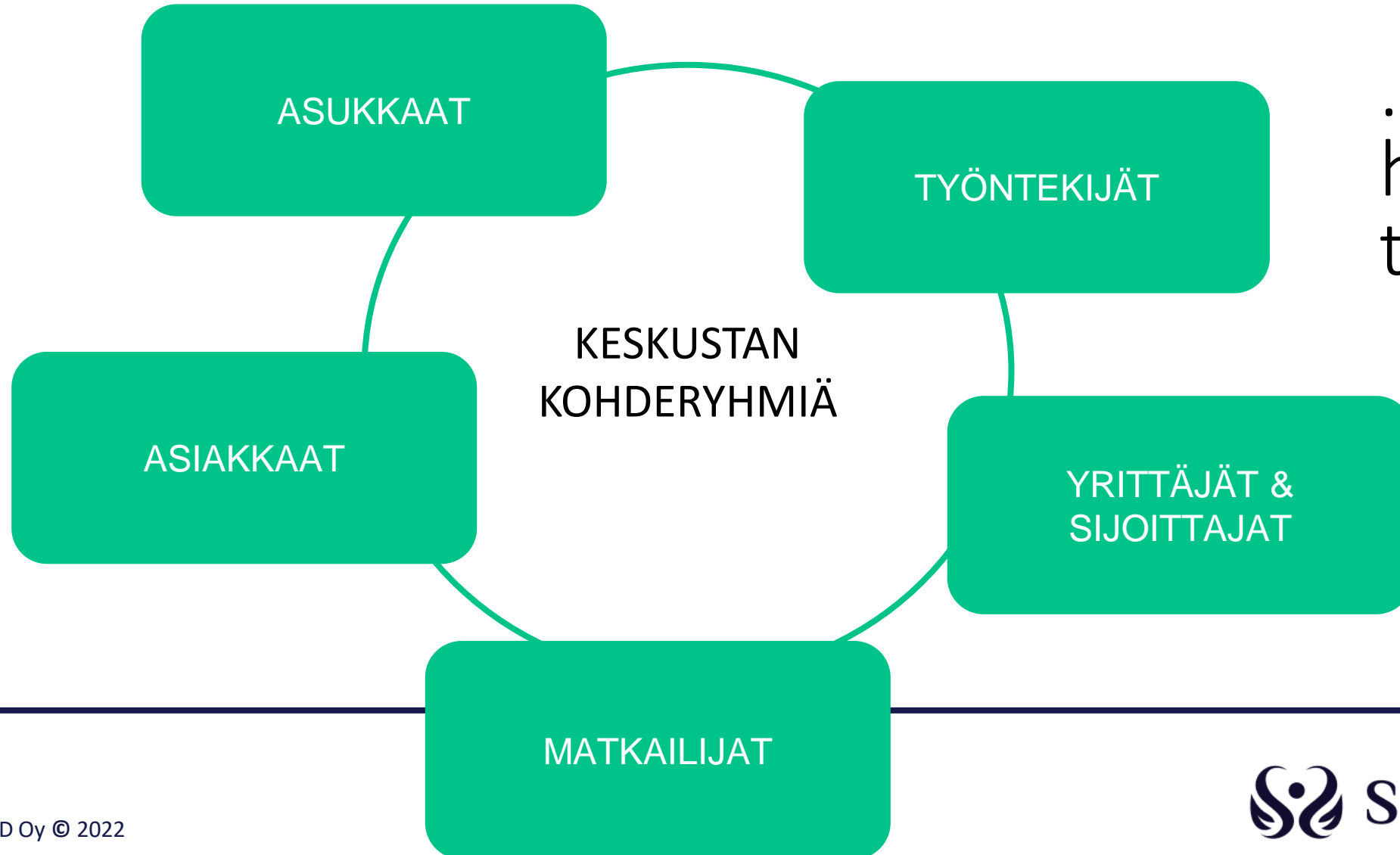
Keskustan kehittämisohjelma
ohjaa kaupunkibrändin
rakentumista pitkällä aikavälillä.

Käyttäjäkokemus ratkaisee.

- ASUKKAAN
- ASIAKKAAN
- TYÖNTEKIJÄN
- YRITTÄJÄN
- MATKAILIJAN

Kenelle keskustaa tehdään?

...ja mikä heille on tärkeää?

III Keskustan kehittämisen strategiat (ehdotus)

Seuraavassa ehdotamme neljää tavoitteellista kokonaisuutta keskustan kehittämisen painopistealueiksi tuleville vuosille. Ehdotetut kehittämisstrategiat perustuvat:

- kaupunkistrategian painopisteisiin edesauttaen kaupungin strategisten tavoitteiden saavuttamista;
- kaupungin erottautumis- ja lisäarvotekijöihin edesauttaen kaupunkibrändin vahvistamista pitkällä aikavälillä;
- raisiolaisten näkemyksiin siitä, millainen on paras mahdollinen tulevaisuuden keskusta;
- kohderyhmälähtöiseen ajatteluun keskustan vetovoiman kehittämisessä;
- tutkittuun tietoon elinvoimaisen, houkuttelevan ja hyvinvointia tukevan kaupunkikeskustan kehittämisestä.

- ✓ Lisää vetovoimaisia asumisen vaihtoehtoja erilaisiin elämäntilanteisiin; asuntoja lapsiperheille
- ✓ Tiivis, kaupunkimainen keskustarakenne
- ✓ Laadukkaat arjen palvelut lähellä
- ✓ Turvallinen, siisti ja esteetön kaupunkiympäristö
- ✓ Aktiiviseen kaupunkielämään houkuttelevat kadut ja julkiset tilat sekä viihtyisät viheralueet
- ✓ Monimuotoisten elämäntyylien tukeminen
- ✓ Monipuoliset liikunta-, ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet; leikkipuisto
- ✓ Kaiken ikäisille paikkoja olla ja tehdä; nuorisolle tekemistä ja paikka oleskella
- ✓ Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävät ratkaisut
- ✓ Positiivinen monikulttuurisuus
- ✓ Pyöräparkit ja- huoltopiste

- ✓ Sekoittunut kaupunkirakenne ja monipuoliset toiminnot: vetovoimaisia tiloja asumiselle, palveluille, kulttuurille ja toimistotyölle
- ✓ Elävä ja toiminnallisesti monipuolinen tori; kauppahalli tms. katettu kevyt tila
- ✓ Keskeisten julkisten palveluiden sijoittuminen keskustaan; ml. uusi uimahalli tai vastaava
- ✓ Ympärivuotisen tapahtumallisuuden edistäminen; tapahtumapuisto/-tila, esiintymislava ja monipuoliset tapahtumat
- ✓ Lisää työpaikkoja keskustaan
- ✓ Kokemuksellisuutta, elämyksellisyyttä, viihtymistä ja paikan tuntua edistävät ratkaisut
- ✓ Järjestyksenvalvonta ja nopea reagointi häiriökäyttäytymiseen
- ✓ Houkuttelevat liikepaikat tiiviissä liikekeskuksessa luontaisten liikkumisvirtojen äärellä
- ✓ Yleisö-wc
- ✓ Monipuolinen kulttuuritarjonta ympäri vuoden
- ✓ Uuden sukupolven hybridirakentaminen
- ✓ Matalan kynnyksen kokeilukulttuurin tukeminen
- ✓ Keskustan palveluiden ja tapahtumien aktiivinen markkinointi
- ✓ Tavoitteellinen yhteistyö eri toimijoiden välillä

KESTÄVÄSTI KASVAVA YHTEYKSIEN KAUPUNKI

- ✓ Täsmällinen ja kestävä täydennysrakentaminen
- ✓ Joukkoliikennekäytävien varrelle sijoittuva rakentaminen
- ✓ Palveluhybridit ja rakennusten muuntojoustavuus
- ✓ Kaupunkitilojen ja julkisten rakennusten monikäyttöisyys
- ✓ Väestöryhmien eriytymistä ehkäisevät suunnitteluratkaisut
- ✓ Sosiaaliset verkostot, yhteisöllisyys ja osallisuus
- ✓ Digitaalisuuden monipuolisempi hyödyntäminen
- ✓ Jakamis- ja kiertotalouden ratkaisut; kaupunkipyörät ja potkulaudat
- ✓ Selkeät ja turvalliset pyöräilyreitit keskustaan ja sen läpi
- ✓ Viihtyisät, vehreät ja esteettömät kävelyreitit läpi keskustan
- ✓ Autoliikenteen rajoittaminen ydinkeskustassa, silti sujuva saapuminen autolla ja vaivaton pysäköinti
- ✓ Sujuvat siirtymät eri kulkumuotojen välillä
- ✓ Toimiva joukkoliikenne ja tehokas liityntäpysäköinti
- ✓ Selkeä opastaminen: nimistö, numerointi ja opasteet

HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ VEHREÄ YMPÄRISTÖ

- ✓ Luontoreitistöjen ja -paikkojen kytkeytyminen keskustaan
- ✓ Houkuttelevat, aktiiviset ja saavutettavat viheralueet ja puistot; keskustapuisto
- ✓ Urbaani vehreys: luonnon ja rakennetun ympäristön yhteen kietoutuminen
- ✓ Vesielementti
- ✓ Pohjoiseen ilmastoon sopivat vehreät ja houkuttelevat kohtaamispaikat
- ✓ Kävelijäystävällinen ydinkeskusta
- ✓ Viihtyisä ja kaunis rakennettu ympäristö; esteettisesti laadukkaat katutaso julkisivut
- ✓ Aktiiviseen liikkumiseen ja kaupunkielämään houkuttelevat viihtyisät kadut ja julkiset tilat
- ✓ Kaupunkitaide, murallit, graffitiseinä
- ✓ Valoisa, valaistus taide-elementtinä
- ✓ Ystävällinen ja yhteisöllinen ilmapiiri

Keskustan kehittämisen strategiat

Keskustan kehittämisen toimenpideohjelma

TAVOITE

KOHDERYHMÄ

TOIMENPIDE

AIKATAULU

BUDJETTI

VASTUU

Millä toimenpiteillä potentiaalisesti suurin vaikuttavuus tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta lyhyellä/keskipitkällä/pitkällä aikavälillä?

IV Nykytila-analyysi

Strategiaprosessin unelmat ja dystopiat
Paras Raisio –yrittäjäseminaari 5/2022
Rakas Raisio –asukasseminaari 5/2022
Verkkopohjainen kysely keskustan kehittämisestä 6/2022

VETOVOIMAINEN

ELINVOIMA JA VETOVOIMA

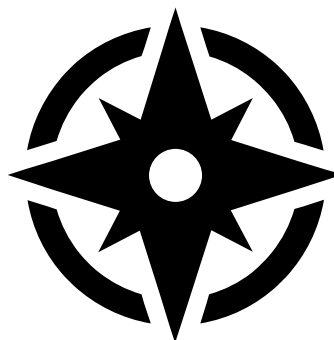
VETOVOIMAINEN KÄYTTÄJÄKOKEMUS

Erilaisia tarpeita, toiveita ja elämäntyylejä tukevat tilat, toiminnot & palvelu- ja tapahtumatarjonta

OSALLISUUS JA TOIMINTAKULTTUURI

AINUTLAATUISET KOKEMUKSET & ELÄMYKSET

Kaupungin omaleimaisuutta vahvistavat toiminnot ja sisällöt

YHTEISÖLLISYYS & YHDESSÄ TEKEMINEN

Kohtaamisten, osallisuuden ja erilaisten käyttöjen mahdollistaminen

HYVINVOINTI JA AKTIIVISUUS

HYVINVOINTIA TUKEVA YMPÄRISTÖ

Aktiivinen kaupunkielämä ihmiselle hyvässä ympäristössä

KESTÄVÄ KASVU

VEHREÄ

IHMISLÄHTÖINEN

ESTEETÖN

VIIHTYISÄ

SUJUVA JOUKKOLIIKENNE

AUTOTON KESKUSTA

TOIMIVA INFRA

IKÄYSTÄVÄLLINEN

HELPOSTI KULJETTAVA
KAIKILLE

SUJUVA ARKI

PERHEMYÖNTEINEN

VETOVOIMAINEN KÄYTTÄJÄKOKEMUS

TAPAAMISPAIKKA

MONIPUOLISET

Erilaisia tarpeita, toiveita ja elämäntyytlejä tukevat
tilat, toiminnot & palvelu- ja tapahtumatarjonta

PALVELUT LÄHELLÄ

HARRASTUSMAHDOLLISUUDET

ELÄVÄ

MUKAVA
ASUA

ELINVOIMAINEN

HOUKUTTELEVA PAIKKA
YRITTÄÄ

ARJEN SEIKKAILUJA

AINUTLAATUISET

KOKEMUKSET & ELÄMYKSET

Kaupungin omaleimaisuutta
vahvistavat toiminnot ja sisällöt

KOTISATAMA

SUJUVA
YHTEISTYÖ

YHTEISÖLLISYYS &
YHDESSÄ TEKEMINEN

Kohtaamisten, osallisuuden ja
erilaisten käyttäjien mahdollistaminen

OSALLISTAVA

TASA-
ARVOINEN

KULTTUURISTAAN
TUNNETTU

ROHKEASTI KEHITTYVÄ

YHTEISÖLLINEN

ONNELLISTEN IHMISTEN URBAANI
JA MODERNI PIKKUKAUPUNKI
ISOLLA SISÄLLÖLLÄ

MATKAILU-
KOHDE

IHMISTEN HYVINVOINTI
LÄHTÖKOHTANA

HYVINVOINTIA TUKEVA YMPÄRISTÖ
Aktiivinen kaupunkielämä
ihmiselle hyvässä ympäristössä

KAIKISTA HUOLEHDITTAAN

VIHERALUEISIIN
PANOSTETAAN

LUONNONLÄHEINEN

TURVALLINEN

KAUNIS

KESTÄVÄSTI KEHITTYVÄ

EPÄSIISTI

ENTISTÄ HARMAAMPI
YMPÄRISTÖ

HOITAMATON

NUORILLA EI PAIKKOJA, JOISSA
VIETTÄÄ AIKAA

LEVOTON

KESKUSTA RAPISTUU

PALVELUT
VÄHENEVÄT

KEHITYS POLKEE
PAIKALLAAN

HUONOKUNTOISET
LEIKKIPUISTOT

VETOVOIMAINEN KÄYTTÄJÄKOKEMUS

Erilaisia tarpeita, toiveita ja elämäntyylejä tukevat
tilat, toiminnot & palvelu- ja tapahtumatarjonta

ELINVOIMA HEIKKENE

YHTEISÖLLISYYS
HÄVIÄÄ

UUDISTUMISKYVYN
PUUTE

AINUTLAATUISET
KOKEMUKSET & ELÄMYKSET
Kaupungin omaleimaisuutta
vahvistavat toiminnot ja sisällöt

YHTEISÖLLISYYS &
YHDESSÄ TEKEMINEN

Kohtaamisten, osallisuuden ja
erilaisten käyttöjen mahdollistaminen

YKSINÄISYYS

LIIAN TIIVIS RAKENTAMINEN

SYRJÄYTYNEISYYS

VIHERALUEET VÄHENEVÄT

HYVINVOINTIA TUKEVA YMPÄRISTÖ

Aktiivinen kaupunkielämä
ihmiselle hyvässä ympäristössä

RIKOLLISUUS

ILKIVALTA

RUUHKAINEN

ANKEA

TURVATON

PÄIHTEET JA HUUMEET

SAASTUNUT

MELUISA

RAUHATON

AUTENTTISUUS

MONIPAIKKAISUUS

MATKUSTAMINEN

DIGITAALISUUS

KOKEMUKSELLISUUS

VETOVOIMAINEN KÄYTTÄJÄKOKEMUS

DIVERSITEETTI

Erilaisia tarpeita, toiveita ja elämäntyyliä tukevat tilat, toiminnot & palvelu- ja tapahtumatarjonta

TALOUDELLISUUS

ELÄMYKSELLISYYS

JAKAMINEN

AINUTLAATUISET
KOKEMUKSET & ELÄMYKSET
Kaupungin omaleimaisuutta vahvistavat toiminnot ja sisällöt

YHTEISÖLLISYYS &
YHDESSÄ TEKEMINEN
Kohtaamisten, osallisuuden ja erilaisten käyttäjien mahdollistaminen

'ME'

YKSILÖLLISYYS ('NO LABELS')

IHMISSUHTEET

HAUSKANPITO

HYVINVOINTIA TUKEVA YMPÄRISTÖ

Aktiivinen kaupunkielämä ihmiselle hyvässä ympäristössä

SOSIAALISET VERKOSTOT

MERKITYKSELLISYYS

EETTISYYS

VASTUULLISUUS

TASAPAINO

Keskustan nykytila: vahvuudet ja heikkoudet

VAHVUUDET:

- Sijainti ja saavutettavuus
- Kompakti koko, urbaanius, kaikki lähellä
- Hyvät palvelut
- Liikunta- ja harrastusmahdollisuudet ja paikat
- Vapaa-ajan luontopaikat
- Kaupungin maanomistukset mahdollistavat kehittämisen käynnistämisen
- Iso muutospotentiaali (vrt. Keskustavisio)

HEIKKOUEDET:

- Turvattomuuden tunne
- Epäviihtyisät julkiset tilat, kuten tori
- Suppea palvelutarjonta
- Autoilua suosiva tilankäyttö
- Vähän toimistotyöpaikkoja
- Paljon tyhjillään olevia tiloja
- Nuorille ei riittävästi kokoontumispaikkoja
- Taideharrastusten tarjonnassa aukkoja
- Liikuntainfrasta osa tiensä päässä

Keskustan nykytila: mahdollisuudet ja uhkat

MAHDOLLISUUDET:

- Kannesta uutta, vihreää ja toiminnallisesti monipuolista kaupunkitilaa keskusta + autoliikenteen haitat vähenevät
- Monimuotoisen asumisen lisääminen keskustassa
- Aktiivinen ja toiminnallisesti monipuolinen tori
- Lisää yrityksiä ja työpaikkoja keskustaan
- Luontoympäristön/viherreitistöjen integrointi keskustaan
- Jalankulku- ja pyöräilyverkoston hyvä suunnittelu ja ylläpito
- Rationjoen vahvempi hyödyntäminen
- Viihtyisyyden lisääminen: vihreä, kaupunkitaide, vesi, valo...
- Uudenlaiset palveluhybridit; palveluiden jalkautuminen
- Kaupungin kasvu
- Rakennusten muuntojoustavuus
- Matalan kynnyksen kokeilukulttuurin edistäminen
- Tavoitteellinen yhteistyö eri toimijoiden välillä
- Keskustan palveluiden yhteismarkkinointi ja matkailupalveluiden tuotteistaminen

UHKAT:

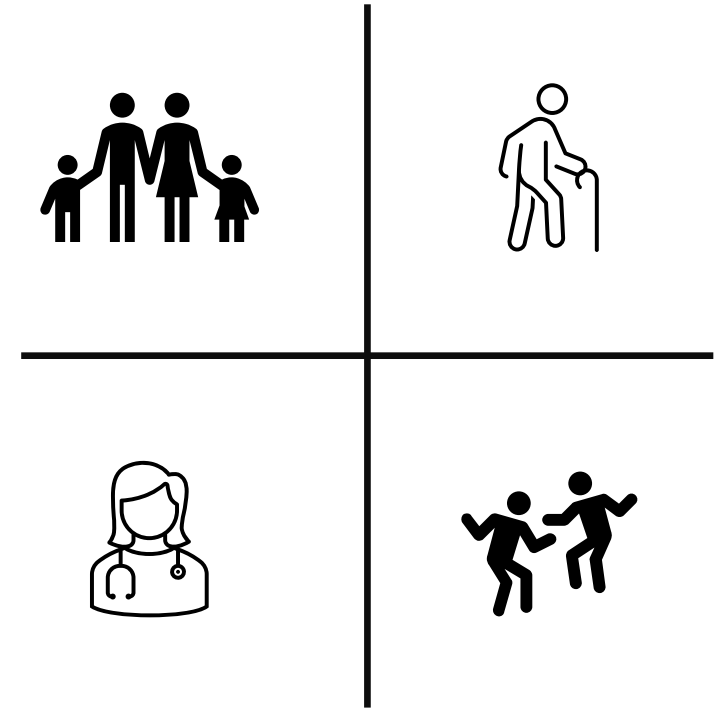
- E18-rahoituspäätös viivästyy, kehittäminen ei käynnisty
- Luottamus kehittämistä kohtaa horjuu päätösten viipyessä
- Uudet tielinjaukset heikentävät palveluiden saavutettavuutta
- Keskustan elinvoima heikkenee
- Keskusta jää toiminnoiltaan yksipuoliseksi, omaleimaista kaupallista identiteettiä ei synny (vrt. Mylly)
- Keskustasta Turun nukkumalähiö
- Palveluverkko ei pysy asuinrakentamisen perässä
- Laatu- ja kestävyys tekijöistä tingitään kustannuspaineessa
- Pitkäjänteisyys ja muuntojoustavuus unohtuvat

Keskustavision painopisteet

- **Innovaatioita edistävä kaupunki**
  - ”Innovaatiot yhdistävänä identiteettinä” tuntuu Rasion keskustan kontekstissa vieraalta.
  - Smart Chemistry Park ja Blue Industry Park innovaatioympäristöinä luontevampia.
- **Yhteyksien kaupunki**
  - Saavutettavuus, liikenneyhteydet ja liikkumisen helppous eri liikennevälineillä ovat yksi Rasion vahvimmissa kilpailukykytekijöistä. Painopisteenä ohjaa vahvuuksien vahvistamista myös tulevaisuudessa.
  - Keskustavision painopisteenä ajatusta voitaisiin laajentaa käsittämään myös toiminnalliset (synergiat, hybridit, jne), sosiaaliset (esim. yhteisöllisyys, harrastukset) ja digitaaliset (esim. osallisuus, palvelumuotoilu) yhteydet.
- **Integroitu luonto kaikilla tasoilla**
  - Luonteva valinta painopisteeksi. Keskustaa ympäröivät luontokohteet Rasion ehdoton vahvuus.
  - Luonnon, kaupunkilaisten aktiivisuuden edistämisen ja keskustan monipuolisen toiminnallisuuden yhdistelmästä voisi syntyä ainutlaatuisella tavalla Raisiota profiloivia toteutuksia.
- **Tiivis keskustarakenne houkuttelevine toimintoineen**
  - Ohjaa keskustarakenteen kehittymistä kohti kaupunkimaisempaa kasvukaupungin keskustaa.
  - Alleviivaa palveluiden ja yritystoiminnan vahvistamisen tarvetta ydinkeskustassa.
  - Kaupunkitilojen laadukkuuden lisäksi myös niiden avoimuuteen, toiminnallisuuteen, monikäyttöisyyteen ja muuntojoustavuuteen syytä kiinnittää huomiota => ”jokaiselle jotakin”.

Sidosryhmien rooli visiossa

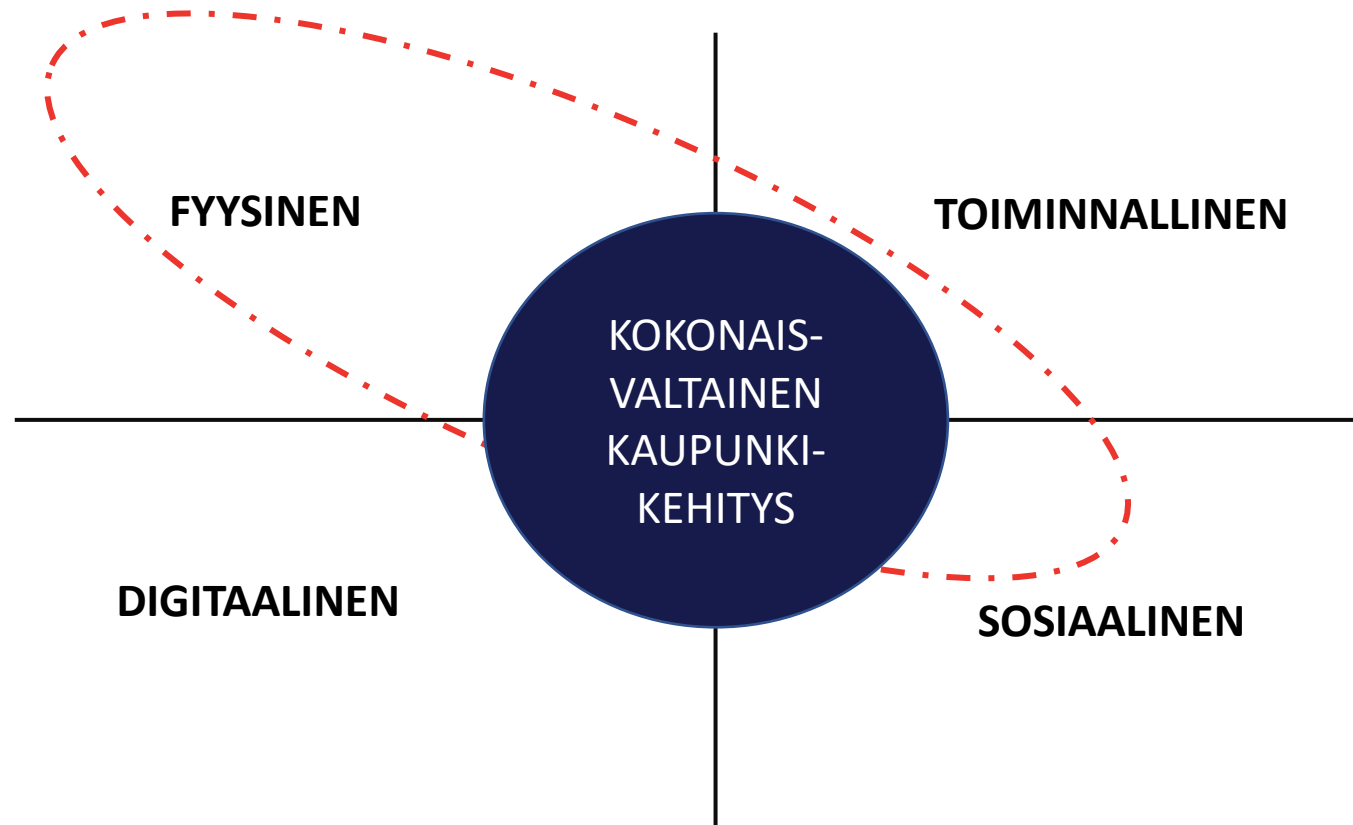
- Keskustavisiossa korostuu fyysisen ympäristön kehittämisen näkökulma; käyttäjäkokemukseen kiinnitetty suhteellisen vähän huomiota.
- Keskustavision painopisteet suhteellisen geneerisiä; eivät voimakkaasti profiloi Raisiota sidosryhmänäkökulmasta suhteessa muihin Turun alueen kaupunkeihin.
- Visio antaa kaupunkisuunnittelunäkökulman keskustan kehittämiseen; sisällöissä ei kuulu kaupunkilaisten ääni.
- Toimijuus vision toteuttamisessa on vahvasti kaupunkiorganisaatio-keskeinen => ei varsinaisesti luo avauksia kaupungin eri toimijoiden aktiiviselle osallistumiselle tai yhdessä tekemiselle.
- Jotta tavoitteesta tulisi aidosti yhteinen ja eri toimijoiden toimenpiteet tähtäisivät ”samaa maaliin”, on vuorovaikutteisuutta, osallisuutta ja yhdessä tekemistä selvästi vahvistettava.

Keskustavision toteuttaminen

- Keskustavision julkaisusta on kulunut nyt 5 vuotta, mutta sen toteuttaminen odottaa edelleen valtion investointipäätöstä = ”vuosi 0”
- On osa-alueita, joiden kehittäminen olisi mahdollista käynnistää välittömästi.
  - Konkreettisten toimien kautta usko kaupungin sitoutumiseen ja luottamus vision toteutumiseen kasvaa => vaikutus investointi- ym. päätöksiin.
  - Uskottava tarina rakentuu **aina** konkreettisten toimenpiteiden päälle.
- Osallistavien prosessien ja toimijoiden sitouttamisen kautta visiotyöstä voisi tulla nykyistä vahvemmin **yhteinen ponnistus** vehreän ja vetovoimaisen uuden sukupolven kasvukaupungin rakentamiseksi.
- Kokonaisuuden edistäminen vaatii poikkiorganisatorista ja vahvasti vuorovaikutteista lähestymistapaa; myös suhteessa yksityisiin toimijoihin.

Kokonaisvaltainen kaupunkikehitys

V Sidosryhmien syötteet

Paras Raisio –yrittäjäseminaari 5/2022

Rakas Raisio –asukasseminaari 5/2022

Verkkopohjainen kysely keskustan kehittämisestä 6/2022

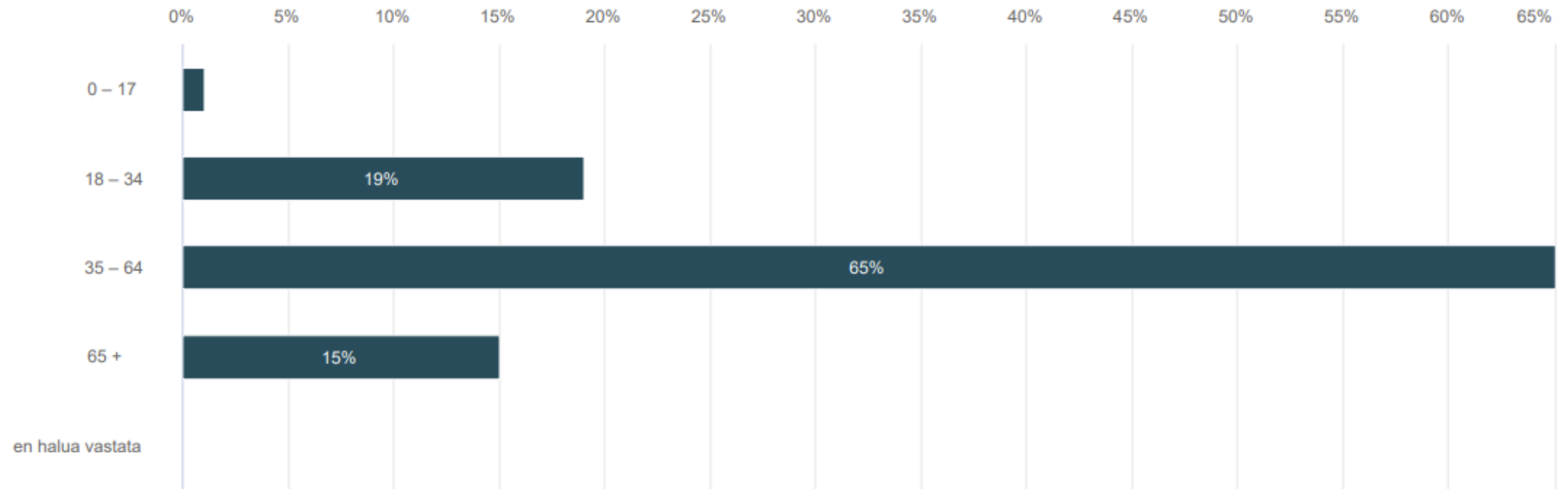
Rohkea Raisio –päättjäseminaari 8/2022

Kyselyyn vastaajat

1. Mihin ikäryhmään kuulut?

Vastaajien määrä: 130

Nykytila: Keskustan kävijät (n 130)

- Lähes 90% vastaajista asuu max 5km:n päässä Rasion keskustasta. Yli puolella (54%) vastaajista matkaa on alle 2 km.
- 40% vastaajista asioi/vierailee/viettää aikaa keskustassa harvemmin kuin kerran viikossa. 30% joka viikko, 30% useita kertoja viikossa.
- Neljännes saapuu kävellessä (huom! keskusta-asujia vastaajista myös neljännes), viidennes pyörällä, autolla yli puolet (53%).
- Bussilla keskustaan saapuu vain 3% vastaajista.

	n	Prosentti
kävellessä	31	23,8%
pyörällä	25	19,2%
autolla	69	53,1%
linja-autolla	4	3,1%
jollain muulla	0	0,0%
en halua vastata	1	0,8%

Tärkeimmät syyt tulla keskustaan

- Päivittäistavarat (71)
- Muut palvelut (esim. lääkärikäynnit, neuvola) (38)
- Ravintolat ja kahvilat (33)
- Apteekki (19)
- R-kioski / postipakettien nouto (18)
- Puistot, kävely, ulkoilu keskustan kautta (18)
- Kirjasto (12)
- Työpaikka keskustassa (10)
- Kuntosali (10)
- Asun keskustassa (6)
- Tori (6)
- Jäätelökioski (3)
- Ei mitään syytä asioida keskustassa (7)

”Käymme Tokmannissa ostoksilla, R-kioskilla noutamassa paketteja, Mehiläisessä lasten lääkäriasioissa, parturissa ja kirjastossa.”

”Sieltä löytyy työpaikka, ruokakauppa, apteekki ym. palvelut. Mitään muuta ei sitten löydykään, joten yhtään ylimääräistä aikaa ei tule keskustassa vietettyä.”

”Asuminen siellä. Kaupungin ja keskustan kehitys on viime vuosina kuitenkin ollut sellainen, että ajatus muutosta naapurikuntaan vahvistuu koko ajan.”

Tärkeimmät syyt olla tulematta keskustaan

- Turvattomuuden tunne.
- ”Juopot ja nistit”
- Epäviihtyisä ja epäsiisti ympäristö.
- Vihreys ja kauneus puuttuvat.
- Elävyyden puute.
- Vähäinen palvelutarjonta ja rajalliset palveluajat.
- Houkutteleva tori(tarjonta) puuttuu.
- Viihtyisien oleskelupaikkojen puute.
- Vähän tekemistä.

”Turvallisuus puuttuu. Alue on levoton ja turvaton. Usein myös likainen ja kaikin puolin luotaan työntävä.”

”Torielämä puuttuu. Kesällä on kerran viikossa myynnissä mansikoita ja perunoita, muuna aikana vain kahvikoju ja kasa juoppoja. Keskustassa puuttuu ehdottomasti turvallisuuden tunne. Penkit ovat täynnä narkkareita ja juoppoja, jotka häiritsevät ohikulkijoita. Ruokakaupassa ei uskalla asioida siellä häiritsevien nuorten takia ja lisäksi koko keskustan alue on todella saastainen.”

Raision keskustan tulevaisuus: Mistä tekijöistä tulevaisuuden keskustan vetovoima koostuu raisiolaisten mielestä?

Keskustan palvelut ja kaupallinen vetovoima
Keskusta vehreys ja viihtyisyyden vetovoima
Keskustan elävyys ja kaupunkikulttuurin vetovoima
Keskustan saavutettavuus ja liikkumisympäristön vetovoima
Keskustan toimivuus ja helppouden vetovoima
Keskustan identiteetti ja paikallisuuden vetovoima
Keskustan koettu turvallisuus

”Ympäristön merkitys suuri palveluiden sijoittumisessa. Keskusta antaa monipuolisempia mahdollisuuksia kuin Mylly.”

Keskustan palvelut ja kaupallinen vetovoima

- Kutsuvat ravintolat ja kahvilat
- Kunnan tori
- Lisää ja monipuolisemmin kaupan alan yrityksiä
- Erikoistuneet liikkeet
- Liikkeet on suunnattu palvelemaan keskustan asukasprofiilia
- Markkinat ja tapahtumat
- Kauppahalli-tyyppistä palvelua
- Terveys-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita
- Toimistotiloja
- Viihtyisiä oleskelualueita ja –tiloja erilaisiin tarpeisiin
- Yhteisö-/perhe-/monitoimitalo
- Uimahalli ja kirjasto
- Leikki- ja ulkoliikuntapaikkoja
- Järjestyksenvalvonta
- Yleisö-wc

Vaikuttavimmat toimenpiteet // keskustan palvelut ja kaupallinen vetovoima

TOIMENPITEET	RIIPPUVUUDET	VASTUUT
Elävä torikauppa; kauppahalli tms. katettu kevyt tila	Kaavoitus	Kaupunki (kaavoitus) + yrittäjät
Lisää asuntoja (korkeutta)	Julkinen liikenne	Kaupunki (kaavoitus) + Rakennusliikkeet + Kiinteistönomistajat
Asuntoja lapsiperheille		
Uusi uimahalli tai vastaava		
Tapahtumapuisto	Vihreä linja	Kaupunki / yksityinen

Raision tori

Tulevaisuudessa Raision torin tulisi olla...

- Selkeä, avara, aurinkoinen, vihreä, viihtyisä ja kaunis
- Turvallinen oleilla ja liikkua
- Monikäyttöinen
- Helposti saavutettava

Tulevaisuudessa Raision torilla tulisi olla..

- Enemmän monipuolista ohjelmaa, toimintaa ja tapahtumia
- Lisää toripäiviä, pidemmät aukiolot, enemmän eri tuotteiden myyjiä, pysyvät toripäivät
- Kahviloita, ravintoloita, terasseja, jäätelökioski
- Istuskeluun ja oleskeluun sopivia paikkoja
- Puustoa, viheristutuksia, värejä, vesiaihe
- Kiinteä lava ja katettuja tiloja
- Wc ja käsienpesualtaat
- Selkeät reitit kävelijöille ja muille menopeleille
- Kunnan opasteet sekä markkinointia ja mainontaa

”Nykyinen paikka paras, koska keskeisin.”

Tulevaisuudessa Raision torin tulisi sijaita...

- Nykyisellä paikallaan
- Näkyvällä paikalla liikennevirtojen suuntaan
- Kauppojen ja kahviloiden avautumisen suuntaan

”Miten tänne saisi lisää avaruutta? Voisiko joitain rakennuksia peräti purkaa torin ympäriltä ja tilalle viheralue?”

”Ihmiset luovat elämää keskustaan ja siten viihtyisyyttä.”

Keskustan vehreys ja viihtyisyyden vetovoima

”Haluaisin nähdä Raision kaupunkina, joka osaa hyödyntää luonnon hyvää tekeviä vaikutuksia keskusta-alueella.”

- Tilaa ja avaruutta; avoimuutta; valoisuutta
- Ihmisiä, palveluita, toimintaa ja tapahtumia
- Selkeyttä ja siisteyttä, parempi ilmapiiri
- Vihreyttä ja luontoa; useita vihreitä nauhoja;
- Viipyilevyyttä; selkeitä, viihtyisiä oleskelualueita ja –tiloja
- Avoimuus torin ympärillä; lisää tilan tuntua, vihreyttä ja väriä
- Autoilun haittojen vähentäminen
- Vesielementti
- Valaistus
- Viihtyisät kävely- ja pyöräilyreitit
- Taidetta, graffitteja, muraaleja
- Kaunis arkkitehtuuri; yleinen kauneus
- Värien käyttö; yhtenäinen väritys; vaaleutta lisää
- Esteettömyys ja saavutettavuus
- Turvallisuuteen panostaminen

Vaikuttavimmat toimenpiteet // keskustan vehreys ja viihtyisyyden vetovoima

TOIMENPITEET	RIIPPUVUUDET	VASTUUT
Keskustapuisto; vehreyttä	Kaavoitus Budjetointi Yhteistyö kiinteistönomistajien kanssa Asukastieto Viestintä & markkinointi Houkuttelevat uudet toimijat	Kiinteistöjen ja maan omistajat
Autot piiloon; parkkihalli, joka samalla taideteos, katolla leikkipuisto / liikuntapaikka		Viranhaltijat
VAU-vesielementti		Luottamushenkilöt
Leikkipuisto		Yritykset ja yhdistykset
Katutason julkisivut		Perinteisestä poikkeava vastuunjako em. toimijoiden välillä => nopeat ratkaisut
Viihtyisä valaistus => turvallisuus, samalla taide-elementti		Kaikki; koko kylä kasvattaa
Muraalit, graffitiseinä		
Monipuoliset palvelut, tapahtumatila		
Yleisö-wc		
Siisteys		
Pyöräparkki ja -huoltopiste		

”Ihmiset tekevät tunnelman, mutta jos palvelut ovat vähäiset ja kaupat kiinni klo 17 niin ihmiset eivät viihdy keskustassa.”

Keskustan elävyys ja kaupunkikulttuurin vetovoima

- Lisää asukkaita
- Lisää työpaikkoja
- Uudenlaiset palveluhybridit
- Ravintoloita ja kahviloita
- Elävä tori
- Kulttuuria, taidetta, nähtävyyksiä
- Kulttuuri- / monitoimitalo
- Elävä ja vilkas kirjasto
- Ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia
- Esiintymispaikka / -lava
- Harrastuspajoja
- Nuorille kokoontumis- ja toimintatiloja
- Lapsille leikki- ja liikuntapaikkoja
- Isoja ja pieniä tapahtumia
- Viihtyisät kävely- ja pyöräilyreitit
- Parempi saavutettavuus julkisilla

Vaikuttavimmat toimenpiteet // keskustan elävyys ja kaupunkikulttuurin vetovoima

TOIMENPITEET	RIIPPUVUUDET	VASTUUT
Monipuoliset tapahtumat - Vaihtelevat; säännölliset - Viestintä!	Yhteistyö eri toimijoiden kanssa - srk, yritykset, yhdistykset, poliisi, kaupunki...	Eri toimijoista muodostuva pieni "nyrkki" + Samu + kaupunkikehitysjaosto
Turvallisuus ja siisteys, esteettömyys	Tilat (osoitetut)	
Matalan kynnyksen liikuntatempaukset vauvasta vaariin - petang, mölkky, minigolf, siirrettävät kuntoilukontit	Koordinointi - Kalenteri - Asukasraati mukaan?	Asukasraati ?
Viihtyisät viheralueet - Näkyvyys ohikulkijoille; ei piilossa nurkan takana	Määräraha	Henkilöressurit kuntoon! - tilap. / vakit. - Arvostus!

Tunnelin kansi: vihreä ja viihtyisä, aktiivisen kaupunkikulttuurin keidas keskellä kaupunkia

- Keskuspuisto; vihreä keidas, puita ja pensaita, istutuksia; puistoalueita; ”uuden sukupolven vihreä, puistomainen risteys”; kasvien vehreyttä kaikille vuodenajoille; paljon valoa
- Oleskelualueita; penkkejä ja roskiksia; kohtaamispaikka perheille; ulkoilualue; myös tuulelta ja paahteelta suojaisia paikkoja
- Suihkulähde; kahluuallas; puroja, puusiltoja, lampia ym.
- Tapahtumien keskus; pieni tapahtuma-areena/-aukio; kiinteä paikka tapahtumille esiintymislavoineen ja infroineen; avoin esiintymis- ja kokoontumistila; tapahtuma-alue, jota voisi talvisin käyttää esim. luistinratana
- Palveluita; pieniä liiketiloja; kahviloita ja ruokapaikkoja; jäätelökioski; kirppis; iso terassialue, joka tarjoaisi ruoka- ja juomaelämyksiä (vrt. Kirkkopuiston terassi); tori (+/-)
- Kestävää liikkumista; kävelykatu, jossa voisi järjestää tapahtumia; selkeät kävely- ja pyöräilyreitit joka suuntaan; viherväylien solmukohta; sähköpyörien lataus/lainaus; ratikka-asema
- Harrastus- ja liikuntamahdollisuuksia ja järkevää tekemistä eri ikäisille; rullaluistelumahdollisuuksia; luistelurata/-kenttä; maauimala; skuutti-/skeittiramppia, maatrampoliini, kiipeilyseinä; minigolf, padelkenttiä, kenttä petanquen pelailuun, ulkoliikuntavälineitä, pihashakki; lasten liikennepuisto; leikkipuisto; Seikkiksen tyyppinen mutta parempi
- Urbaania, modernia taidetta; taideteoksia
- Koirapuisto; kahluuallas koirille

”Eri liikkumismuodot tulisi huomioida hyvin. Esimerkiksi niille, jotka tulevat keskustaan omalla autolla, tulisi olla luontevaa liikkua keskustan eri rakennusten välillä kävellen..”

Keskustan saavutettavuus ja liikkumisympäristön vetovoima

- Sujuvat, turvalliset ja hoidetut yhteydet keskustaan kaikista suunnista ja kaikilla liikennevälineillä
- Selkeät, turvalliset, viihtyisät pyöräilyväylät keskustaan ja keskustan läpi
- Viihtyisät ja vehreät kävelyreitit läpi keskustan
- Esteettömät kulkuväylät
- Toimiva joukkoliikenne
- Sujuva saapuminen keskustaan autolla
- Autojen liikkumisen rajoittaminen tietyille alueille; kävelykeskusta
- Helppo ja ilmainen pysäköinti
- Selkeät ja kauniit opasteet ja helposti hahmotettava alueen sisäinen rakenne
- Selkeä nimistö ja numerointi
- Lisää pyörä- ja sähköpotkulautaparkkeja
- Kaupunkipyörät, sähköpotkulaudat koko Raision alueella
- Sähkölatauspaikkoja lisää

Vaikuttavimmat toimenpiteet // keskustan saavutettavuus ja liikkumisympäristön vetovoima

TOIMENPITEET	RIIPPUVUUDET	VASTUUT
Parkkitilaa - hallit, kellarit, kadut - Ilmaista normiaikana	Syy keskustaan: - Toimistotiloja - Asuntoja - Ravintoloita/kahviloita <= kaavoitus Liikunta - Puistokäytävät - Kenttiä kannelle - Kylpylähotelli Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Kaupunki - Parkkitalot / -tilat - Kaavoittajat
Suorat ja tasaiset pyöräväylät läpi (=> Tku, Mylly, Satakunnantie)		Toimistot: - sote-keskus - Hoitokoti - Kaupungintalo
Bussi Myllyyn?		Yhdessä suunnitellen
Föllärit Kampus / keskusta / Mylly / Hahdenn.		

”Raision tulee panostaa toimivaan asukasraken; joukkoliikenne, siisteys, viihtyisyys, puistot ja turvallisuus.”

Keskustan toimivuus ja helppouden vetovoima

”Keskusta on pieni. Joka suunnasta ei tarvitse päästä autolla joka paikkaan. Jäisi tilaa muulle toiminnalle.”

- Toimiva liikennejärjestelmä ja hyvät liikenneyhteydet; selkeät opasteet ja väylät eri kulkumuodoille
- Palveluiden keskittäminen keskustaan
- Tori avoimelle paikalle
- Liiketilat; liikekeskus erikoisliikkeille; sisäpihalla piilossa olevat toimitilat helpommin saataville
- Mahdollisuus tapahtumille ja kaupunkilaisten oleilulle; Ohjelmaa kaikenikäisille
- Nuorisolle tiloja ja toimintaa
- Selkeys ja viihtyisyys; siisteys; vähemmän sokkeloisuutta, enemmän avaraa ja valoisa tilaa
- Turvallisuuden tunnetta lisää; korttelipoliisi; valvontakamerat ja vartiointi
- Viheralueita
- Yleisövesat
- Talvikunnossapito

Vaikuttavimmat toimenpiteet // keskustan toimivuus ja helppouden vetovoima

TOIMENPITEET	RIIPPUVUUDET	VASTUUT
<p>Tapahtumia ja tekemistä kaikenikäisille</p> <p>Nuorisolle tekemistä / paikka oleskella</p>	<p>Tiedotus kaikille ikäryhmille "saa tulla ja toteuttaa"</p> <p>Kaupungin omat tilat parempaan käyttöön</p> <p>Puuhapaja + moposuora</p>	<p>Viestintäpalvelut</p> <p>Ulkopuoliset toimistot?</p> <p>Raha / ideahaun jatko?</p> <p>Uusi resurssi?</p> <p>Raseko?</p>
Selkeys (kevyt liikenne + opasteet)	Suunnittelu	
Tori kannelle	Pitkä aikaväli, rahoitus / E18	
Palveluiden säilyminen / lisääntyminen	Riittävä asiakasvolyymi	Kolmikanta: kaupunki, yrittäjät, kiinteistönomistajat
Turvallisuus	Vartiointi	
WC	Maksullisuus?	

”Raisio on pinta-alaltaan sen verran pieni paikka, että keskustaan voi keskittää kaiken olennaisen. Laitetaan paukkuja siis keskustan kehittämiseen, jotta sitä ei jatkossa tunneta pelkkänä risteyksenä..”

Keskustan identiteetti ja paikallisuuden vetovoima

- Uusi, siisti ja ällistyttävän hieno keskusta
- Hyvät yhteydet ja sujuva liikenne
- Lyhyet välimatkat; kompakti koko; keskeinen sijainti; kaikki oikeasti lähellä
- Hyvä kaupunki asua; asumisen kohtuuhintaisuus, riittävä asumisväljyys ja viihtyisät asuinalueet
- Hyvät palvelut käden ulottuvilla
- Hyvät harrastusmahdollisuudet
- Luonnossa liikkumisen mahdollisuudet; ihanat ulkoilureitit / -alueet; laaja, viihtyisä ja monipuolinen keskuspuisto; paljon puistoja ja viheralueita; avaruus ja vehreys; puistokadut; kauniit siirtymäyhteydet paikasta toiseen
- Monipuolinen paikka kokoon nähden. On peltoa, jokea, kalliota, metsää, merenrantaa ja kaupunkimainen keskus.
- Ihmisten hyvinvointiin panostaminen; hyvä fiilis
- Ratkaisut, jotka tekevät ihmiset iloiseksi ja pitävät terveinä ja tuovat perheet yhteen.
- Kestävät, ekologiset ratkaisut
- Monikulttuurisuuteen panostaminen

Vaikuttavimmat toimenpiteet //
 keskustan identiteetti ja
 paikallisuuden vetovoima

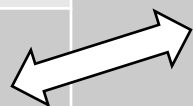
TOIMENPITEET	RIIPPUVUUDET	VASTUUT
Viihtyisyyden parantaminen => betoniviidakko-identiteetistä urbaaniin vehreyteen	HETI: - Osallistaminen, vapaaehtoisverkostojen hyödyntäminen - Kaupunki tarjoaa tilat + porkkanarahaa PIDEMMÄLLÄ TÄHTÄIMELLÄ: - ”Raisiolainen kansanedustaja”, joka huolehtii tiehankkeen etenemisestä ja valtion rahoituksesta	Kaupunkikehitysjohtaja => Mukaan yhdistykset, yritysjärjestöt, eri toimialat, kauppiasyhdistys, kolmannen sektorin toimijat Keskustayhdistys
Positiivinen monikulttuurisuus, kaikille jotain		
Kaikki tiet vievät Raisioon - Saavutettavuus - Kaikki kulkumuodot - Sisäinen reitistö		
Pieni on kaunista; toimintojen keskittäminen; eri alueiden identiteetit => Osa tyhjenevistä liikealueista asuinalueiksi => Kävelykeskusta; olohuone => Parkkivyöhyke		
Raision tehtaan tuotteet esille => Elovena-aamut		
Myllyn identiteetti on liikekeskus. Raision keskusta on palvelujen ja kulttuurin keskus. => Keskustan kehittämisen rahoituksesta osa tapahtumiin => Markkinointi => Esiintymislava => Taide (tapahtumat, väliaikainen, pysyvä) => Väliaikaiset, tilapäiset rakenteet, monikäyttötilat		
Ihmisten houkuttelu keskustaan => Tukee palveluja => Turvallisuus paranee => Asukkaiden aktivointi; asukasbudjetit		

Keskustan koettu turvallisuus

- Korttelipoliisi tarvitaan ehdottomasti. Nyt keskusta tarjoaa vain sekavuutta, likaisuutta ja pelkoa.
- Keskusta tuntuu rauhattomalta ja olisi mukavaa, jos siellä viihtyisi muitakin, kuin alkoholisteja ja nistejä.
- Sinne ei uskalla/viitsi mennä koska nuoriso.
- Rasion keskustasta puuttuu elävyys ja turvallisuus.
- Kun ne häiritsevät ihmiset vaan saataisiin pois, että siellä uskaltaisi liikkua.
- Tori on hyvällä paikalla, mutta järjestyksenvalvontaa ja kunnon rajoja pulsuille ja teineille siellä tarvitaan.
- Ei ole edes kiva lähteä kotoa kävellen torille, koska siinä matkan varrella pyörii ja istuskelee kaikenlaista väkeä.
- Päihdeongelmaiset ja joutilas nuoriso aiheuttaa levottomuuksia ja epämiellyttävää tunnelmaa.
- Valvontaa, jotta järjestyshäiriöt saataisiin poistettua ja näin ollen turvallisuuden tunnetta.

Vaikuttavimmat toimenpiteet // keskustan koettu turvallisuus

TOIMENPITEET	RIIPPUVUUDET	VASTUUT
"Toripoliisit"; torivartijat tai järjestyksenvalvojat (pari)	Toimijat: yhteinen tahtotila vartijoiden saamiseksi	Kaupunki (aloitteellinen) ja kaupunkilaiset
Nopea reagointi: töhryt ja roskat heti pois	Ideaali: yksi taho hoitaa kaiken Kiinteistöhuolto: graffitit	
Livekamerat: tekijät vastuuseen	Poliisi / viranomaiset	
Iltaolkkari nuorille	Rahoitus?	Nuorisotoimi
Valoisa viihtyisä kaupunkiympäristö - Ei umpikujia	Kaavoitus	Kaupunki
Nuorisolle paikkoja olla ja tehdä - kansi? Torin lähelle?	+ liikennesuunnittelu	
Lisää asukkaita keskustaan		
Kävelijät, pyöräilijät ym. Huomioitava jo suunnitteluvaiheessa	Keskustan elävöittäminen - Asukkaat - Yrittäjät - Toiminnot	"Elämää ei ole ilman ihmisiä ja ihmisiä ei ole ilman elämää"
Kaavoitus: sekoittunut kaupunkirakenne	- Viihtyisä ympäristö	

SIGNIFIED

riitta@signified.fi

p. 050 502 7019